КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки та управління закладом освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПП 3. Педагогічна майстерність

2026–2027 навчальний рік

Викладач	Сущенко Тетяна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та управління закладом освіти
Контактний телефон	+380662912656
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	261 918 1300 код доступу 1eXAp9
E-mail:	t.su@ukr.net
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=553
Консультації	Консультації проводяться в дистанційному режимі за попереднім погодженням із викладачем через месенджери або електронну пошту

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	А Освіта	
Спеціальність	А1 Освітні науки	
Освітня програма	Педагогіка вищої школи	
Форма навчання	Очна (денна), заочна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 1	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	3
	Загальна кількість годин	90
	Аудиторних годин	34
	Лекції	18
	Практичні	16
	Самостійна робота	56
Форма контролю	Залік	
Попередні компоненти (Пререквізити)	-	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	Паралельні: ЗП 2 Основи особистісного та професійного саморозвитку педагога, ПП 2 Сучасні освітні технології. Подальші: ПП 6 Педагогіка вищої школи, ПП 7 Психологія освітньої та управлінської діяльності, П 1 Переддипломна практика	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

сприяти становленню педагогічної майстерності майбутнього викладача закладу вищої освіти, розвитку його професійної культури, педагогічної творчості та здатності будувати діалогічну взаємодію зі студентами, організовувати навчання з повагою до особистості й постійно вдосконалювати власну педагогічну діяльність.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити сутність і структуру педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти, її роль у становленні професійної культури та особистості педагога;
- розвивати риторичну культуру, мовленнєву техніку й уміння будувати діалогічну взаємодію зі студентами з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей;
- формувати вміння організовувати навчальне заняття, підтримувати увагу студентів і спрямовувати групову взаємодію, зокрема засобами мікровикладання;
- навчити застосовувати принципи ненасильницького спілкування, запобігати конфліктам і конструктивно розв'язувати їх у взаємодії учасників освітнього процесу;
- розвивати здатність надавати об'єктивний і підтримний зворотний зв'язок, добирати зрозумілі критерії оцінювання та дотримуватися принципів безбар'єрності й академічної доброчесності;
- спонукати до самоаналізу педагогічної діяльності, усвідомлення власного професійного авторитету та послідовного вдосконалення педагогічної майстерності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- сутність, структуру та складники педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти;
- основи риторичної культури, ораторського мистецтва й техніки мовлення педагога;
- особливості педагогічної взаємодії, перцептивні та комунікативні вміння викладача;
- способи управління груповою динамікою, увагою студентів і перебігом навчального заняття;
- призначення мікровикладання у розвитку дидактичних умінь;
- принципи ненасильницького спілкування, запобігання конфліктам і конструктивного зворотного зв'язку;
- підходи до самооцінювання педагогічної майстерності, формування професійного авторитету та культури педагогічного лідерства.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- аналізувати складники педагогічної майстерності та оцінювати їх прояви у власній діяльності;
- готувати й виголошувати навчальний виступ, застосовуючи виразне мовлення та доречні засоби комунікації;
- будувати діалог зі студентами з урахуванням ситуації та індивідуальних особливостей співрозмовників;
- організовувати навчальне заняття, підтримувати увагу студентів і спрямовувати групову взаємодію;
- проводити фрагмент заняття в межах мікровикладання та аналізувати його результати;
- добирати способи конструктивного спілкування для запобігання конфліктам і їх розв'язання;

- надавати об’єктивний і підтримний зворотний зв’язок, формулювати зрозумілі критерії оцінювання;
- визначати напрями власного професійного розвитку й удосконалення педагогічної майстерності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх наук.

Загальні компетентності

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК-12. Здатність проєктувати та застосовувати валідні й об'єктивні методи, інструменти та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, надавати якісний конструктивний зворотний зв'язок та дотримуватися принципів академічної доброчесності й інклюзивності.

Програмні результати навчання

РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

РН 5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об’єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

РН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

РН-15. Розробляти контрольно-вимірювальні матеріали та розраховувати критерії оцінювання результатів навчання у вищій школі, здійснювати діагностичне, поточне та підсумкове оцінювання з наданням обґрунтованого й безбар'єрного зворотного зв'язку здобувачам освіти.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПРАКТИКУМ ІЗ МІКРОВИКЛАДАННЯ
Тема 1. Структура та компоненти педагогічної майстерності викладача ЗВО.
Тема 2. Риторична культура, ораторське мистецтво та мовленнєва техніка педагога.
Тема 3. Перцептивні та комунікативні уміння у взаємодії «викладач – студент».
Тема 4. Управління груповою динамікою, аудиторією та увагою студентів.
Тема 5. Метод мікровикладання як інструмент розвитку дидактичних умінь.
РОЗДІЛ 2. БЕЗБАР'ЄРНИЙ ФІДБЕК, КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА САМОАУДИТ
Тема 6. Принципи ненасильницького спілкування та запобігання конфліктам.
Тема 7. Надання підтримного, безбар'єрного та об'єктивного зворотного зв'язку.
Тема 8. Самоаудит та діагностика педагогічної майстерності викладача.
Тема 9. Авторитет, імідж та культура педагогічного лідерства у вищій школі.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

1. **Поточний контроль:** здійснюється протягом семестру та передбачає оцінювання практичних завдань, самостійних робіт і тестових завдань за темами дисципліни. Практичні завдання спрямовані на перевірку вмінь педагогічної комунікації, організації взаємодії зі студентами, проведення фрагмента заняття, розв'язання педагогічних ситуацій і надання конструктивного зворотного зв'язку. Самостійна робота охоплює осмислення складників педагогічної майстерності, самооцінювання та аналіз професійного розвитку викладача.

2. **Семестровий (підсумковий) контроль:**

проводиться у формі **заліку** та передбачає зарахування результатів накопичувальної системи (за накопиченими балами протягом семестру за виконання завдань поточного контролю).

Особливість оцінювання: усі види поточного контролю оцінюються за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка за залік визначається за накопиченими балами.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина результатів поточного контролю з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

Підсумковий бал = $(B_1 \times k_1) + (B_2 \times k_2) + \ldots + (B_n \times k_n)$

де:

$B_1, B_2, \ldots, B_n$ – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлені за 100-бальною шкалою; $k_1, k_2, \ldots, k_n$ – вагові коефіцієнти відповідних видів контролю;

Сума вагових коефіцієнтів поточного контролю дорівнює 1.

$k_1 + k_2 + \ldots + k_n = 1$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Тема 1. Самостійна робота: скласти схему компонентів педагогічної майстерності й навести приклади їх прояву в діяльності викладача	100	0,05	5
Теми 2–3. Практичне завдання: підготувати короткий виступ і проаналізувати педагогічну ситуацію взаємодії	100	0,15	15
Тема 4. Практичне завдання: дібрати прийоми управління увагою та взаємодією студентської групи	100	0,10	10
Тема 5. Практичне завдання: провести фрагмент заняття та підготувати його самоаналіз	100	0,25	25
Тестові завдання з теоретичного матеріалу першого розділу	100	0,10	10
Теми 6–7. Практичне завдання: проаналізувати конфліктну ситуацію й запропонувати варіант конструктивної взаємодії та зворотного зв’язку	100	0,15	15
Тема 8. Самостійна робота: заповнити карту самооцінювання за показниками педагогічної майстерності та визначити один напрям удосконалення	100	0,05	5
Тема 9. Самостійна робота: визначити ознаки авторитету й педагогічного лідерства викладача на прикладі конкретної педагогічної ситуації	100	0,05	5
Тестові завдання з теоретичного матеріалу другого розділу	100	0,10	10
Разом	**100**	**1,00**	**100**
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни (за наявності): участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, наукових гуртках і круглих столах; публікація тез доповідей або наукових статей; виступи на наукових конференціях.	**До 10 балів**		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Зараховано	Здобувач ґрунтовно розуміє структуру педагогічної майстерності та її значення у діяльності викладача. Вільно застосовує засоби педагогічної комунікації, організовує взаємодію зі студентами й переконливо проводить фрагмент заняття. Об’єктивно оцінює навчальні результати, надає конструктивний зворотний зв’язок і аргументовано аналізує власну діяльність. Завдання виконує самостійно, повно й творчо.
82–89	B	Зараховано	Здобувач добре володіє матеріалом і фаховою термінологією. Уміє застосовувати вивчені прийоми педагогічної взаємодії, мовленнєвої культури та організації заняття. Практичні завдання виконує повно й обґрунтовано; можливі окремі неточності, що не впливають на загальний результат.
75–81	C	Зараховано	Здобувач засвоїв основний матеріал і застосовує його у типових педагогічних ситуаціях. Уміє взаємодіяти зі студентами, аналізувати конфліктні випадки та добирати способи зворотного зв’язку. Висновки й самоаналіз загалом правильні, однак потребують глибшого обґрунтування.
67–74	D	Зараховано	Здобувач розуміє основні поняття та виконує практичні завдання за зразком. Під час мікровикладання, аналізу педагогічних ситуацій або добору зворотного зв’язку допускає помилки. Для самостійного застосування знань у нових ситуаціях потребує допомоги викладача.
60–66	E	Зараховано	Здобувач демонструє мінімально достатнє розуміння змісту дисципліни. Виконані завдання неповні або недостатньо обґрунтовані; спостерігаються труднощі у застосуванні комунікативних і дидактичних прийомів. Водночас здобувач засвоїв основні положення та досяг мінімально необхідних результатів навчання.
35–59	FX	Не зараховано	Знання здобувача фрагментарні. Практичні завдання виконані частково або з помилками, що перешкоджають застосуванню педагогічних умінь. Здобувачеві необхідно доопрацювати завдання та пройти повторне оцінювання відповідно до встановленого порядку.
1–34	F	Не зараховано	Здобувач не продемонстрував мінімально необхідних знань і вмінь. Не може самостійно проаналізувати педагогічну ситуацію, організувати взаємодію зі студентами чи обґрунтувати способи оцінювання та зворотного зв’язку. Результати навчання не досягнуті.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

<table>
<tr><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td rowspan="2">Оцінка за шкалою ECTS</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr>
<tr><td>90-100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>82-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>75-81</td><td>C</td></tr>
<tr><td>67-74</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>60-66</td><td>E</td></tr>
<tr><td>35-59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>1-34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr>
</table>

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилатися на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. *Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог* У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. *Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин* У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється *«Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмежені або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті».* Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Сущенко Т. І. Професійно-управлінська культура викладача – ознака його успішної педагогічної діяльності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2017. Вип. 56–57 (109–110). С. 400–408.

2. Сущенко Т. І. Психологічні особливості реалізації особистісно орієнтованого педагогічного процесу. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2017. Вип. 53 (106). С. 316–324.

3. Теслюк В. М., Лузан П. Г., Шовкун Л. М. Основи педагогічної майстерності : навч. посіб. Київ : ДАККіМ, 2010. 242 с.

4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. Харків : Вид-во НФаУ, 2009. 150 с.

Допоміжна

1. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.

2. Барабаш Ю. Г., Позінкевич Р. О. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського державного університету імені Лесі Українки, 2006. 472 с.

3. Титова Н. М. Теоретико-методичні основи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання : монографія / за ред. М. С. Корця. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 351 с.

4. Ковальчук В. І. Розвиток педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ у післядипломній освіті (теоретико-методичний аспект) : монографія. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2014. 396 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Міністерство освіти і науки України. Професійний стандарт «Викладач закладу вищої освіти» : затверджений наказом МОН України від 16 жовтня 2024 р. № 1466. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466

2. Сущенко Т. І. Професійно-управлінська культура викладача – ознака його успішної педагогічної діяльності. 2017. Вип. 56–57 (109–110). С. 400–408. URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2017/56-57/56-57_2017.pdf

3. Сущенко Т. І. Психологічні особливості реалізації особистісно орієнтованого педагогічного процесу. 2017. Вип. 53 (106). С. 316–324. URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2017/53/53_2017.pdf

Детальнішу інформацію про розподіл навчального часу за темами, методи навчання та самостійну роботу наведено в робочій програмі навчальної дисципліни.